

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

20 decembrie 2017

Nr. 01/1-06-154

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

La 7 decembrie 2017, Parlamentul a adoptat *Legea nr. 257 cu privire la completarea Codului audiovizualului*, pe care, ulterior, a remis-o Președintelui Republicii Moldova, spre promulgare.

Deși, potrivit notei informative, proiectul urmărește scopul asigurării securității informaționale a statului, prin orientarea strategică a radiodifuzorilor spre transmiterea strictă a programelor de televiziune și radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic, produse în statele membre ale Uniunii Europene, SUA, Canada, precum și cele semnate ale Convenției Europene cu privire la televiziunea transfrontalieră, ținem să menționăm următoarele.

Apriori, potrivit *Principiilor de la Johannesburg privind siguranța națională, libertatea de exprimare și accesul la informație* (adoptate la 1 octombrie 1995), o restrângere nu este legitimă când este justificată prin motive de siguranță națională, dacă adevăratul său scop sau efect demonstrabil este de a proteja interese fără legătură cu siguranța națională.

Mai mult ca atât, *Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră*, încheiată la Strasbourg la 5 mai 1989, ratificată de Republica Moldova prin *Legea nr. 1555-XV din 19 decembrie 2002*, statuează, printre altele, principiul libertății de recepție și retransmitere, potrivit căruia părțile vor asigura libertatea de expresie și de informare, conform art. 10 din *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*. Părțile vor garanta libertatea de recepție și nu se vor opune retransmiterii pe teritoriul lor a serviciilor de programe care se conformează dispozițiilor prezentei convenții.

Suplimentar, potrivit art. 9bis al Convenției (adăugat în conformitate cu dispozițiile Protocolului STE Nr. 171), fiecare Parte își rezervă dreptul de a asigura ca un radiodifuzor din competența sa să nu difuzeze în mod exclusiv evenimente care sînt considerate de acea Parte ca fiind de importanță majoră pentru societate, în așa fel încît să lipsească o parte substanțială a publicului din acea Parte de posibilitatea să urmărească astfel de evenimente în relatare în direct sau în înregistrare la o televiziune liberă.

În același timp, art. 10bis al Convenției statuează principiul pluralismului mass-media, potrivit căruia părțile vor evita ca serviciile de programe transmise sau retransmise de un difuzor sau oricare altă persoană fizică sau juridică din competența lor, în conformitate cu Articolul 3, să pericliteze pluralismul mass-media.

Domnului Andrian CANDU,
Președintele Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>2437</u>	
<u>21</u>	<u>10</u> 2017
Ora	

Nu în ultimul rând, art. 27 alin. (2) al Convenției garantează dreptul părților de a încheia acorduri internaționale care completează sau dezvoltă prevederile sale sau care extind câmpul lor de aplicare.

Din raționamentele enunțate supra, deducem că, în argumentele lor, autorii proiectului au interpretat *in stricto sensu* unele prevederi ale Convenției, omițând intenționat cumulul normelor ce garantează dreptul la informare al consumatorului de programe media.

Subsidiar, Constituția Republicii Moldova, în art. 34, garantează dreptul la informație, potrivit căruia dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit, iar potrivit alin. (5) al aceluiași articol, mijloacele de informare publică nu sînt supuse cenzurii.

Or, în condițiile proiectului examinat, atestăm că tendința autorilor este una specifică regimurilor politice autoritare, care se remarcă prin limitarea libertății conștiinței presei și celorlalte mijloace de informare în masă. Acest exercițiu deseori se manifestă prin monopolizarea mijloacelor de informare în masă și supunerea acestora unei monitorizări politice excesive, prin instrumentul cenzurării și interzicerii difuzării informațiilor neconveniente puterii.

Analiza impactului normelor instituite de legea examinată ne permite să atestăm bănuiala rezonabilă în ceea ce privește încălcarea și a altor norme constituționale. Or, art. 32 al Constituției, statuează expres libertatea opiniei și a exprimării, iar, după cum este bine cunoscut, acest drept înglobează cele mai importante prerogative de care se poate bucura omul într-o societate democratică modernă – libertatea gândului, libertatea cuvîntului și libertatea presei.

Totodată, libertatea de opinie și de exprimare a fost declarată un drept fundamental al omului și piatra de temelie a tuturor libertăților cărora li se consacră Națiunile Unite. Limitarea surselor de informare și a izvorului acestora nu reprezintă altceva decît îngrădirea accesului la informație, în lipsa căreia opinia nu doar că nu poate fi obiectivă, dar devine și guvernată de promotorul informațiilor difuzate.

În raționamentele doctrinare vom regăsi extins conceptul potrivit căruia dispoziția constituțională referitoare la libertatea gândirii și a opiniei ar trebui să-și găsească locul în art. 31 alin. (1) al Constituției, întregind libertatea conștiinței, care este și trebuie să fie garantată oricărui individ.

Sușinem, de altfel, ideea că, garantînd libertatea de exprimare, textul constituțional impune reglementări speciale pentru activitatea instituțiilor ce asigură aducerea gândurilor și opiniilor la cunoștința publică – mijloacele de informare în masă. Or, în Hotărîrea nr. 19 din 16 iunie 1998, Curtea Constituțională a statuat că dreptul la informație este un drept fundamental al persoanei, deoarece dezvoltarea persoanei în societate, exercitarea libertăților prevăzute de Constituție, inclusiv libertatea gândirii, a opiniei, a creației, a exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil, presupune și posibilitatea de a recepționa informații asupra vieții sociale, politice, economice, științifice, culturale etc.

De asemenea, Curtea a menționat că art. 34 al Constituției cuprinde dreptul persoanei de a fi informat prompt, corect și clar asupra măsurilor preconizate sau luate de autoritățile publice; accesul liber la sursele de informare politică,

științifico-tehnică, socială, culturală etc.; posibilitatea de a recepționa personal și în condiții bune emisiunile radiofonice și televizate; obligația autorităților publice de a asigura cadrul juridic necesar pentru difuzarea liberă și amplă a informației de orice natură. Iar, prin aceasta, Constituția stabilește și obligații corelative puse în sarcina autorităților publice, care, potrivit competențelor ce le revin, sînt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și problemelor de interes personal, favorizînd pluralismul în mass-media, obligînd mijloacele de informare publică de stat și private să asigure informarea corectă a opiniei publice.

În Hotărîrea nr. 1 din 11 ianuarie 2000, Curtea Constituțională a statuat că textul constituțional din art. 34 garantează accesul persoanei la orice informație de interes public, care cuprinde: dreptul persoanei de a fi informată prompt, corect și clar asupra măsurilor preconizate și, mai ales, asupra măsurilor luate de autoritățile publice; accesul liber la sursele de informare publică; posibilitatea persoanei de a recepționa direct și în bune condiții emisiunile radio și televizate; obligația autorităților publice de a crea condițiile materiale și juridice necesare pentru difuzarea liberă și amplă a informației de orice natură.

Potrivit Hotărîrii Curții Constituționale nr. 42 din 14 decembrie 2000, sistemul de mijloace de informare în masă este un element indispensabil al societății democratice. Aceste mijloace trebuie să fie puse la dispoziția publicului și accesul la ele trebuie să se facă ușor, ele trebuie să reflecte caracterul pluralist al societății căreia îi servesc și nu trebuie să fie controlate, în regim de monopol, de nici un grup de persoane sau de interese, să nu fie aservite vreunei ideologii. Ele trebuie să furnizeze informații imparțiale, pentru ca cetățenii să poată să-și formeze, în cunoștință de cauză, o opinie clară despre viața socială, economică și politică a țării. În cazul în care instituțiile audiovizualului nu respectă dispozițiile legii, acestea sînt pasibile de măsuri de constrîngere legale, cu dreptul de contestare în justiție.

În susținerea argumentelor evocate supra, vom menționa că, potrivit art. 19 al *Declarației Universale a Drepturilor Omului*, orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării. Acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a statuat, în Hotărîrea *Ozgur Gundem vs. Turcia* 2000, un raționament de valență principală în domeniul accesului la informație. Astfel, CtEDO a menționat că publicul are dreptul să primească, prin intermediul presei, informații asupra unui subiect, chiar dacă faptele în cauză și problemele ridicate sînt litigioase.

În ceea ce privește încălcarea art. 54 al Constituției, subliniem că respectiva normă statuează expres faptul că nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Or, o ingerință în rastrul drepturilor omului urmează a fi justificată de anumite argumente: ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică, ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit etc., argumente care nu pot fi identificate în raport cu legea examinată.

Nu în ultimul rând, norma criticată contravine unui șir de acte fundamentale în materia drepturilor omului: *Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția Europeană a Drepturilor Omului*. Actele enumerate prevăd expres condițiile în care este admisă restrângerea drepturilor omului.

Prin urmare, considerăm că orice prevedere în materia asigurării dreptului la informație și accesului la produse media urmează a fi guvernată de marile imperative în materie de informație, care necesită a fi respectate, și anume: exactitatea, onestitatea, discreția, corectitudinea. Or, intenția autorului denotă exact viceversa.

Finalmente, prevederile alin. (21) propuse pentru completarea art. 9 din *Codul audiovizualului* poartă un caracter excesiv de limitare nejustificată a surselor de informare, motiv pentru care nu se pot regăsi în Cod, întrucât, în aceste condiții, sînt suprimate drepturile cetățenilor Republicii Moldova.

Pentru motivele invocate mai sus, dar și în contextul în care legea examinată încalcă vădit dispozițiile 32, 34, 54 din *Legea Fundamentală*, în temeiul art. 93 alin. (2) din *Constituție*, remit Parlamentului, spre reexaminare, *Legea nr. 257 din 7 decembrie 2017 cu privire la completarea Codului audiovizualului*, în sensul elucidării tuturor aspectelor enunțate.

Cu stimă,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Igor Dodon', written in a cursive style with large loops.

Igor DODON

Anexă: Legea nr.257 din 7 decembrie 2017 cu privire la completarea Codului audiovizualului.

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 131–133, art. 679), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează în final cu litera z⁵) cu următorul cuprins:

„z⁵) *securitate informațională* – stare de protecție a resurselor informaționale, a persoanei, a societății și a statului, inclusiv un ansamblu de măsuri pentru asigurarea protecției persoanelor, a societății și a statului de eventuale tentative de dezinformare și/sau de informare manipulative din exterior și pentru neadmiterea provocărilor cu caracter mediatic îndreptate împotriva Republicii Moldova.”

2. La articolul 7 alineatul (1), după textul „și social,” se introduce textul „securitatea informațională,”.

3. Articolul 9 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În vederea asigurării securității informaționale a statului, se permite radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii transmisia programelor de televiziune și radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care sînt produse în statele membre ale Uniunii Europene, SUA, Canada, precum și în statele care au ratificat Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră.”

4. La articolul 27, alineatul (1) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) nu sînt respectate prevederile art. 9 alin. (2¹).”

5. Articolul 38 se completează cu alineatele (6¹) și (12¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Se sancționează cu amendă de la 40000 de lei la 70000 de lei radiodifuzorii și distribuitorii de servicii care au încălcat prevederile art. 9 alin. (2¹). Pentru încălcare repetată a acestor prevederi, amenda va constitui de la 70000 de lei la 100000 de lei. Retragera licenței de emisie pentru încălcarea prevederilor art. 9 alin. (2¹) se aplică după ce au fost aplicate gradual sancțiunile prevăzute de prezentul alineat.”

„(12¹) În vederea neadmiterii prejudicierii securității informaționale a statului, instanța de judecată va examina litigiile care reies din încălcarea prevederilor art. 9 alin. (2¹) în termen de pînă la 30 de zile. Apelul sau recursul va fi depus în termen de 3 zile de la pronunțarea hotărîrii și se va examina în termen de 10 zile.”

6. La articolul 40, alineatul (1) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) monitorizează și supraveghează respectarea de către radiodifuzorii și distribuitorii de servicii a prevederilor prezentului cod privind asigurarea securității informaționale;”.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

VICEPREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

VLADIMIR VITIUC

Chișinău, 7 decembrie 2017.

Nr. 257.

ПАРЛАМЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ЗАКОН

о внесении дополнений в Кодекс телевидения и радио Республики Молдова № 260/2006

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – В Кодекс телевидения и радио Республики Молдова № 260/2006 (Официальный монитор Республики Молдова, 2006 г, № 131–133, ст. 679), с последующими изменениями и дополнениями, внести следующие дополнения:

1. Статью 2 дополнить пунктом *z*⁵) следующего содержания:

«*z*⁵) *информационная безопасность* – защищенное состояние информационных ресурсов, лиц, общества и государства, включая комплекс мер по обеспечению защиты лиц, общества и государства от возможных попыток дезинформации и/или информационного манипулирования извне и недопущения провокаций медийного характера, направленных против Республики Молдова.»

2. Часть (1) статьи 7 после слова «плюрализм,» дополнить словами «информационная безопасность,».

3. Статью 9 дополнить частью (2¹) следующего содержания:

«(2¹) В целях обеспечения информационной безопасности государства разрешить вещательным организациям и распространителям программ трансляцию программ телевидения и радио с информационным, информационно-аналитическим, военным и политическим содержанием, которые произведены в государствах–членах Европейского Союза, США, Канаде, а также в государствах, которые ратифицировали Европейскую конвенцию о трансграничном телевидении.»

4. Часть (1) статьи 27 дополнить пунктом i) следующего содержания:

«i) не соблюдает положения части (2¹) статьи 9.».

5. Статью 38 дополнить частями (6¹) и (12¹) следующего содержания:

«(6¹) Штраф в размере от 40000 до 70000 леев налагается на вещательные организации и распространителей программ, нарушивших положения части (2¹) статьи 9. За повторное совершение нарушений данных положений штраф составит от 70000 до 100000 леев. Отзыв лицензии на вещание за нарушение положений части (2¹) статьи 9 применяется только после последовательного применения санкций, предусмотренных настоящей частью.»;

«(12¹) В целях недопущения нанесения вреда информационной безопасности государства судебная инстанция рассматривает споры, возникшие вследствие нарушения положений части (2¹) статьи 9, в срок до 30 дней. Апелляционная или кассационная жалоба подается в трехдневный срок с момента вынесения решения и рассматривается в десятидневный срок.».

6. Часть (1) статьи 40 дополнить пунктом d¹) следующего содержания:

«d¹) осуществляет мониторинг и надзор за соблюдением вещательными организациями и распространителями программ положений настоящего кодекса по обеспечению информационной безопасности;».

Ст. II. – (1) Настоящий закон вступает в силу по истечении 30 дней со дня опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова.

(2) Правительству в трехмесячный срок со дня опубликования настоящего закона:

a) представить Парламенту предложения по приведению законодательства в соответствие с настоящим законом;

b) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПАРЛАМЕНТА
ВЛАДИМИР ВИТЮК

Кишинэу, 7 декабря 2017 г.

№ 257.